

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca T.C. Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 16.10.2025

Süreyya Öneş Derici
CHP Muğla Milletvekili

Türkiye'nin tarımsal üretim potansiyeli, son yıllarda artan maliyetler, düşük alım fiyatları, iklim krizi ve yetersiz destek politikaları nedeniyle ciddi biçimde zayıflamaktadır. Bu süreçte özellikle küçük ölçekli çiftçiler, geçim sıkıntısı ve borç baskısı altında topraklarını elden çıkarmak zorunda kalmakta; üretimden koparak büyük şehirlere göç etmektedir.

Bu eğilim, yalnızca ekonomik bir kayıp değil, aynı zamanda toplumsal bir çözülmeye de yol açmaktadır. Toprakla bağımlı kaybeden üretici, kentte kayıt dışı ve güvencesiz işlerde çalışmakta; konut, ulaşım ve temel yaşam maliyetleriyle mücadele etmek zorunda kalmaktadır. Diğer yandan, kırsaldan kentlere yönelen yoğun göç dalgaları büyük şehirlerin altyapı, barınma ve istihdam kapasitesini zorlamakta; sosyal yardımlara bağımlılığı artırmaktadır.

Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde uzun yıllardır süregelen yoksulluk, Ege ve Akdeniz bölgelerinde tarım alanlarının turizm ve madencilik baskısı altında daralması, İç Anadolu'da ise kuraklık ve su kıtlığının artması, çiftçilerin üretimden çekilmesinde temel etkenlerdir. Bu tablo, kırsal nüfusun giderek azalmasına, tarımın yaş ortalamasının yükselmesine ve gıda arz güvenliğinin zayıflamasına yol açmaktadır.

Dolayısıyla, çiftçilerin geçim sıkıntısı nedeniyle üretimden kopmasının ve zorunlu göçlerin boyutunun anlaşılması, ülkemizin hem ekonomik sürdürülebilirliği hem de sosyal dengesi açısından hayati önem taşımaktadır.

1. Son beş yıl içerisinde Türkiye genelinde tarımsal faaliyetini sonlandırarak kırsaldan kente göç eden çiftçi sayısına ilişkin veriler mevcut mudur? Varsa, bu göçlerin en yoğun yaşandığı iller hangileridir?
2. Çiftçilerin kredi, borç veya piyasa baskısı altında topraklarını satmak zorunda kalmaları konusunda Bakanlığınıza ulaşan tespit veya şikayet bulunmakta mıdır? Bu konuda herhangi bir izleme veya raporlama çalışması yapılmakta mıdır?

3. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu, Ege ve İç Anadolu bölgelerinde tarım arazilerini elden çıkaran üreticilerin sosyoekonomik durumuna ilişkin bir saha araştırması yapılmış mıdır?
4. Kırsaldan göç eden çiftçilerin büyükşehirlerde yaşadığı geçim sıkıntılarını (barınma, işsizlik, düşük ücret, sosyal yardıma bağımlılık vb.) azaltmaya yönelik Bakanlığınız veya ilgili kurumlarla ortak bir planlama yürütülmekte midir?
5. Tarım alanlarının el değiştirmesi sonucunda ortaya çıkan toprak yoğunlaşmasının (örneğin büyük şirket veya sermaye gruplarının arazi toplaması) boyutuna ilişkin Bakanlığınızda güncel veri mevcut mudur?
6. Tarımsal üretimden çekilen çiftçilerin yeniden üretime kazandırılması amacıyla gelir destekleri, faizsiz kredi veya yeniden üretim hibesi gibi yeni programlar planlanmakta mıdır?
7. Büyükşehirlerde artan göç sonrası altyapı ve konut kapasitesinin aşılması, yerel yönetimleri ekonomik ve sosyal olarak zor durumda bırakmaktadır. Bu göç dalgalarının önüne geçmek için kırsal kalkınma ve üreticiye doğrudan gelir desteği programları genişletilmesi düşünülmekte midir?